

ה"ת 44825/08/15 - מדינת ישראל - תחנת דימונה נגד מובילי ההדרום (1983) ב"ש בע"מ - בהעדר נציג

בית משפט השלום בבאר שבע

05 יולי 2016

ה"ת 44825-08-15 מובילי ההדרום
(1983) ב"ש בע"מ נ' מדינת ישראל
בפני כב' השופט ד"ר יובל ליבדרו

המבקשת

מדינת ישראל - תחנת דימונה
ע"י נציג המשטרה - מיכה הזיזה

נגד

מובילי ההדרום (1983) ב"ש בע"מ - בהעדר נציג ע"י ב"כ עו"ד
שפיק אבו האני

המשיבה

החלטה

1. לפניי בקשת המבקשת להאריך תוקפם של "תנאי שחרור" שנקבעו בעניינם של שופל מסוג קטרפילר ומשאית מסוג מאק (להלן: "התפוסים"), במסגרת התיק שבכותרת ובמסגרת ע.ח 28385-09-15.

2. להלן תפורט השתלשלות ההליכים עד כה.

ביום 24.08.16 הגישה המשיבה בקשה להחזרת התפוסים שנתפסו על ידי המבקשת ביום 20.08.16.

בדיון שהתקיים בפניי ביום 16.09.15 קבעתי כי קיימת תשתית ראייתית לתפיסת התפוסים על ידי המבקשת והוריתי על שחרור התפוסים בכפוף לעיקול ורישום, איסור דיספוזיציה, אישור שימוש בתפוסים לצורך כריה באתר בו נתפסו או לכל שימוש אחר שלא כדין, ערבות צד ג' של בעלי התפוסים על סך 250,000 ₪, הוצאת פוליסת ביטוח מקיף משועבדת למדינה, הפקדה על סך 70,000 ₪ (לחילופין ערבות בנקאית על סכום זהה) וכן שחרור המשאית בהפקדה של 35,000 ₪.

אציין כבר עתה כי לא קצבתי בזמן את משך תוקפן של הערבויות והתנאים המגבילים על התפוסים.

3. על החלטה זו הוגש ערר הן על ידי המבקשת והן על ידי המשיבה כל אחת מטעמיה היא, ובדיון שהתקיים ביום 17.09.15 דחה כב' השופט י' עדן את ערר המשיבה וקיבל באופן חלקי את ערר המבקשת לעיבוי התנאים המגבילים, בכך שסכום ההפקדה הועמד על 150,000 ₪.

גם כב' השופט י' עדן לא קצב בזמן את משך תוקפן של הערבויות והתנאים המגבילים.

4. ביום 12.01.16 הגישה המשיבה בקשה לביטול התנאים המגבילים בשל הפגיעה המתמשכת לטענתה בזכותה הקניינית של המשיבה, בשים לב לחלוף הזמן מאז ניתנה ההחלטה לשחרור בתנאים ובשים לב לעובדה כי החקירה בתיק לא התקדמה.
5. ביום 03.02.16 הגישה המבקשת את תגובתה לפיה היא מתנגדת לביטול התנאים המגבילים לאור העובדה כי עדיין מתקיימת חקירה בתיק.
6. ביום 07.02.06 הוריתי לב"כ המשיבה לשקול הצורך בדיון בבקשתו נוכח עמדת המשיבה וההחלטות הקודמות בתיק. ב"כ המשיבה לא התייחס להחלטה זו.
7. ביום 25.05.16 הגישה המבקשת בקשה לפי סעיף 35 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט - 1969 (להלן: "**הפסד"פ**") לפיה היא מבקשת להאריך את תוקפם של הערבויות והתנאים שנקבעו בעניינם של התפוסים ב- 180 ימים נוספים.
8. בדיון בבקשה שנערך בפניי ביום 07.06.16 חזרה המבקשת על בקשתה, הפנתה את בית המשפט לתיק החקירה וטענה כי חלה התפתחות בחקירה. במהלך הדיון עלתה אפשרות של הצדדים להגיע להסכמה ואולם ב"כ המשיבה חזר בו מההסכמה ועתר להורות על שחרור התפוס.
- המשיבה טענה כי הערבויות והתנאים המגבילים נקבעו לתקופה של 180 ימים אשר חלפו להם לפני כ- 3 חודשים. עוד טענה המשיבה כי בקשת המבקשת הוגשה בשיהוי ניכר וכי יש טעם לפגם בטענתה המאוחרת של המבקשת בדבר ההתפתחות בחקירה.
- בסופו של יום דחיתי את הדיון בבקשה והוריתי על הארכת תוקפם של הערבויות והתנאים עד למתן החלטה. כן הוריתי למבקשת להשלים, תוך 7 ימים, את תגובתה באשר לשיהוי הנטען בהגשת הבקשה ומתן הזדמנות למשיבה להגיב על טיעונים אלו. במסגרת החלטה זו דחיתי את עתירת ב"כ המשיבה להטיל הוצאות על המבקשת לטובת המשיבה.
9. המשיבה הגישה ערר שנדחה בסופו של יום (כב' השופט ש' פרידלנדר), בשל העדר בסיס להגשת ערר על החלטת ביניים.
- במסגרת טיעוניה בערר טענה המשיבה כי לפי סעיף 35 לפסד"פ אין לבית המשפט סמכות להאריך את תקופת הערבויות שכן זו פקעה לה בתום 180 הימים שחלפו ללא שהמבקשת הגישה בקשה להארכת התקופה בתוך התקופה. המשיבה שבה וציינה כי המבקשת פעלה בחוסר תום לב שעה שהגישה את הבקשה לאחר שחלפו להם 3 חודשים מתום 180 הימים הקצובים בחוק. המשיבה ציינה כי לא ניתן לרפא

פגם זה והפנתה לבש"פ 78/91 וקנין נ' מדינת ישראל, פורסם בנבו, (להלן: "בש"פ וקנין") המתייחס לסעיף 55 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] (שהוחלף בסעיף 58 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו - 1996 (להלן: "חוק המעצרים").

10 בהשלמת טיעוני המבקשת, שהוגשו ביום 14.06.16 טענה המבקשת כי לבית המשפט ניתנת הסמכות להארכת תקופת החזקת התפוס אף אם הבקשה להארכה ניתנה בשיהוי, קרי לאחר התקופה של 180 ימים הקצובים בסעיף 35 לפסד"פ. עוד הוסיפה המבקשת כי סמכות זו של הארכה אינה מוגבלת וכי לבית המשפט הסמכות להארכה מעת לעת בהתאם לנסיבותיו של כל מקרה.

מעבר לאמור טענה המבקשת כי יש לעשות הבחנה בין הארכת תקופת התפיסה של תפוס לבין הארכת תקופת תוקף הערבויות.

11 בתגובה לטיעוני המבקשת טענה המשיבה כי יש לדחות את הבקשה על הסף וכי יש לחייב את המבקשת בהוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין. המשיבה טענה כי המבקשת התעלמה מהחלטת בית המשפט אשר הורה לה להשלים את טיעוניה באשר לשיהוי בהגשת הבקשה, וכי אין בתגובה שהגישה כל התייחסות או הסבר לשיהוי בהגשת הבקשה.

דין

12 השאלה העומדת בפתח הדיון היא האם הוראות סעיף 35 לפסד"פ מהוות את הנורמה המשפטית המחייבת במקרה שלפנינו.

סבורני שהתשובה לכך היא שלילית. הבסיס הראשון לכך שאין לסעיף 35 לפסד"פ תחולה בענייננו מקורו בלשון הוראת סעיף 35 לפסד"פ, ולפיה:

"אם תוך ששה חדשים מיום תפיסת החפץ על ידי המשטרה, או מיום שהגיע לידיה, לא הוגש המשפט אשר בו צריך החפץ לשמש ראיה ולא ניתן צו על אותו חפץ לפי סעיף 34, תחזיר המשטרה את החפץ לאדם אשר מידיו נלקח; אך רשאי בית משפט שלום, על-פי בקשת שוטר מוסמך או אדם מעוניין, להאריך את התקופה בתנאים שיקבע".

הנה כי כן לשון הוראת סעיף 35 לפסד"פ קובעת כי אם לא התקיים אחד משני האירועים - הגשת כתב אישום או מתן החלטה לפי סעיף 34 לפסד"פ בעניינו של אותו חפץ - אזי שעל המשטרה להחזיר החפץ התפוס, בחלוף 6 חודשים, אלא אם כן החליט בית המשפט להאריך את התקופה.

בענייננו התקיים אחד משני האירועים - מתן החלטה לפי סעיף 34 לפסד"פ, היא ההחלטה מיום 16.09.15 לשחרר את התפוסים, ומכאן שאין תחולה לסעיף 35 לפסד"פ.

לא למותר לחזור ולהדגיש כי הן בהחלטת ההחזרה והן בהחלטה בערר לא נקצבה תקופה לקיומם של

התנאים.

הבסיס השני לאי תחולת סעיף 35 לפסד"פ עניינו בשוני המהותי הקיים בין חפץ תפוס לחפץ משוחרר בתנאים.

סעיף 35 לפסד"פ עוסק בנסיבות בהן החפץ תפוס. הסעיף קובע את מסגרת הזמן לתפיסה בהעדר כתב אישום או החלטה שיפוטית, כמו גם את האפשרות להאריך את התקופה לתפיסה.

נסיבות עניינו הן שונות. בעניינו השופל והמשאית כבר אינם תפוסים, כי אם משוחררים בתנאים. בהיקש מדיני המעצרים המשאית והשופל אינם בגדר עצורים כי אם משוחררים בתנאים. ברי כי ההוראות השונות בחוק המעצרים שחלות על עצורים דוגמת סעיפים 59, 60, 61 שענינם במגבלת הזמן להגשת כתב אישום, לסיום משפט וכיוצ"ב, לא חלות על משוחררים בתנאים (כך למשל, חוק המעצרים לא קובע מגבלת זמן של 9 חודשים לסיום המשפט בה יהיה נתון משוחרר בתנאי במהלך משפט).

בענין זה של הקבלה לענינים של עצורים ראו רע"פ 1792/99 גאלי נ' **משטרת ישראל**, פ"ד נג(3) (להלן: "פס"ד גאלי):

"אכן, כשם שבית-המשפט לא יורה על מעצרו של אדם אם ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור שפגיעתם בחירותו של הנאשם פחותה (סעיף 21(ב)(1) לחוק המעצרים), כן יהיה דינו של חפץ שנתפס ואשר המשטרה מבקשת להוסיף ולהחזיק בו. השאלה הנשאלת היא, אם יש "חלופת-מעצר" לנכס, חלופה שבאמצעותה ניתן להשיג את מטרת המעצר שלא על דרך החזקתו של הנכס בידי המשטרה. עושים אנו האנשה של החפץ - כמו לחפץ חיים וחירות ורצון משל עצמו - אמורים: שיותר למשטרה להוסיף ולהחזיק בחפץ שנתפס כדי למנוע את פגיעתו הרעה, במקום שתפיסת הנכס הייתה כדי למנוע עבירה בו. ואילו נכס שנתפס למטרה אחרת - למשל, כדי שישמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה - שיקול זה ששימש בתפיסת הנכס יוסיף וישמש אף לעניין המשך ההחזקה בו. הגיונה של עילת-התפיסה יוסיף וישמש גם לעניין המשך ההחזקה בחפץ. כך נעמת את אינטרס הפרט עם אינטרס הכלל, ונשלול מנכס את חירותו רק במקום שטובת הכלל דורשת כן במפגיע".

אין דומה החזקת התפוס בידי המשטרה והפגיעה הנלווית לכך בזכות הקניין, לשחרור החפץ בתנאים מגבילים אשר מאפשרת לבעלי התפוס להחזיק בתפוס ולהשתמש בו. אף שלמעשה הערבויות והתנאים המגבילים אינם מאפשרים לבעלי התפוס לעשות בתפוסים ככל שעולה על רוחו הרי ששחרור התפוסים אף בתנאים מצמצמת הפגיעה בזכותו הקניינית באופן משמעותי. היקף הפגיעה בזכות הקניין משליכה בהכרח על פרקי הזמן שנתיר לפגיעה כאמור.

13. בפסד"פ גאלי הנ"ל הקביל כאמור, כבוד השופט מ' חשין את תפיסת התפוס לפי הפסד"פ למעצרו של

חשוד לפי חוק המעצרים.

הקבלה זו שבין שחרור עצור ממעצר ימים בערובה לבין שחרור תפוס בערובה מעלה את השאלה האם יש להשליך או להחיל גם את האמור בסעיף 58 לחוק המעצרים, הדין בתוקפן של ערובות שניתנו במסגרת תנאי שחרור ממעצר ימים בהתאמה גם לעניין תוקפן של הערובות שניתנו לשחרור תפוס.

סעיף 58 לחוק המעצרים קובע כי :

"(א) הערובה ותנאי השחרור יתבטלו אם לא יוגש כתב אישום נגד החשוד תוך 180 יום; ואולם בית המשפט רשאי, בתוך תקופת הערובה, להאריך אותה ואת תנאיה לתקופה נוספת שלא תעלה על 180 ימים, אם הוגשה באישור תובע.

(ב) בית המשפט רשאי להורות על הארכה נוספת של הערובה ותנאיה לתקופה שלא תעלה על 90 ימים, אם הוגשה בקשה לכך באישור היועץ המשפטי לממשלה.

14. סבורני כי אין לגזור מסעיף 58 לחוק המעצרים גזירה שווה לענייננו.

בבג"ץ 2393/91 עזריאל פרידנברג נ' שופטת בית משפט השלום בת"א ואח', פד"י מ"ה(4) (להלן: "פס"ד פרידנברג") עמד בית המשפט העליון על ההבחנה בין הארכה של תוקף ערובה לפי סעיף 58 לחוק המעצרים לבין הארכת החזקת תפוס בידי המשטרה:

"לפיכך, אין הנדון בבש"פ 78/91, עליו ביקש בא כוח העותר לסמוך, דומה לראיה. שם נקבע, כאמור, כי לפי סעיף 55 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב) (הוא סעיף 58 לחוק המעצרים היום, י.ל.), פוקעת הערבות מאליה, לאחר 180 ימים מיום השחרור בערובה. כיוון שכך, אין להחלטה בדבר הארכתה של תקופת הערבות, על מה שתחול. שכן סעיף 55(ב) מאפשר הארכה "כל עוד לא הופטרו החשוד וערבו מערבותם", ומכאן שסמכות הארכה צומצמה במפורש עד להפטר. ואילו בענייננו לא קיימת בסעיף 35 הגבלה אשר כזאת. כפי שגם נטען על ידי עורך-דין גורדון, בא כוחם המלומד של המשיבים, נקל להבין את האבחנה שבין הארכת תקופת הערבות, אשר ניתנה בשעתה על ידי צד שלישי מרצונו, ובלי שהוא נוגע בדבר, לבין הארכת תקופת התפיסה של חפץ שתפסה המשטרה, מידי המחזיק בו."

לסיכום נקודה זו אומר שלא רק שיש פער בין לשון סעיף 58 וחוק המעצרים לבין לשון סעיף 35 לפסד"פ לעניין משך תוקפן של הערובות אלא גם קיים פער בין התכליות השונות שכל אחת מההוראות באה להסדיר.

15. למעלה מן הנדרש אציין כי אף אם נפעל בהתאם למתווה המעוגן בסעיף 35 לפסד"פ, עדיין אין לומר כי

אין סמכות הארכת המועד בדיעבד.

בפס"ד פרידנברג הנ"ל נקבע כי על-פי הגיונם של דברים ועל-פי נוסחו של סעיף 35 לפקודה ניתן לקבוע כי סמכות הארכת התפיסה קיימת, גם כשלא הוארכה תקופת התפיסה בתוך ששת החודשים הקצובים בסעיף 35 לפסד"פ ולא הוגש כתב-אישום בתקופה זו:

"האם נתונה סמכות הארכה, גם כשלא הוארכה תקופת התפיסה תוך ששת החודשים הראשונים, ולא הוגש כתב-אישום בתקופה זו? סבורני, כי יש להשיב על שאלה זו בחיוב, על-פי הגיונם של דברים ועל-פי נוסחו של סעיף 35. תוצאת פרשנותו של בא-כוח העותר, כי סעיף 35 החזרה "אוטומטית" שלהחפץ התפוס לידי מי שמידיו נלקח, בתום ששת החודשים, משמעה, כי על המשטרה חלה החובה להחזיר גם סמים שנתפסו, נשק שהוחזק שלא ברישיון ושאר חפצים, שהחזקתם אסורה על-פי דין. פרשנות, המביאה לתוצאה אבסורדית אשר כזאת, בוודאי אין ליתן לסוף 35 ואכן, אף בא-כוח העותר היה ער לכך, ולפיכך לא ביקש להחזיר לעותר את הדולרים.

כן ראו בש"פ 6686/99 אליהו עובדיה נ' מדינת ישראל, פד"י נ"ד (2).

סבורני כי אם נקבע שניתן להאריך תקופת תפיסה בדיעבד, אזי שמקל וחומר ניתן להאריך תקופת תוקפם של תנאי שחרור בדיעבד, וזאת בשל הפגיעה המופחתת בזכות הקניין.

16. יחד עם כל האמור לעיל, העובדה שהמחוקק לא קצב זמן לתקופת תחולתן של הערובות אין פירושה כי תקופה זו יכולה להימשך ללא הגבלה. כאמור, גם שחרור בערובה ובתנאים מגבילים מהווה פגיעה, אם כי פחותה, בזכותו הקניינית של בעל התפוסים, ומכאן שפגיעה מתמשכת ללא כל מגבלה עלולה לפגוע בעקרון המידתיות ועלולה להיות שלא לתכלית ראויה.

לא זו אף זו. על הרשות המנהלית (בענייננו היחידה החוקרת) מוטלת חובה לפעול במקצועיות ובהגינות וכנגזר מכך ביעילות, ודאי אם פעילותה כרוכה בפגיעה בזכות יסוד. בעניין זה ראו ספרו של י' זמיר **הסמכות המנהלית** כרך א', עמ' 674, הוצאת נבו:

"החובה הראשונית של הרשות היא להפעיל את הסמכות כך שהשירות לאזרח, ובסך הכל לציבור כולו, יינתן במהירות הראויה, ללא טרחה יתרה, ברמה גבוהה ובהוצאות נמוכות, ככל שניתן. זוהי חובת היעילות. חובת היעילות אף היא, כמו חובת ההגינות נובעת מן המעמד של הרשות המנהלית כנאמן הציבור. חובת ההגינות מורכבת על חובת היעילות כחובה משנית, כלומר, החובה המוטלת על הרשות לספק את השירות לציבור ביעילות כפופה לחובה לספק את השירות בהגינות...צריך

לדרוש מן הרשות המנהלית, ולחזור ולדרוש, כי תפעיל את הסמכויות הרחבות שלה במידת האיוון, כשהיא שוקלת בכל עניין את חובת היעילות כנגד חובת ההגיונות. עם זאת, אין לסמוך על הרשות המנהלית בלבד, אלא צריך להנחות אותה ולפקח עליה מבחוץ כדי שיקויים האיוון הראוי. תפקיד זה מוטל, בין היתר, על בית המשפט. המתח בין יעילות לבין הגיונות הוא מוטיב מרכיב בביקורת השיפוטית על המנהל הציבורי, החוזר על עצמו בווריאציות שונות"

כן ראו בספרי "נזק ראייתי במשפט הפלילי", עמ' 293-295, הוצאת אוצר המשפט.

כן ניתן ללמוד על החובה לפעול ביעילות ובמהירות במסגרת ההליך הפלילי, בהקשרו הרחב, מכח הזכות להליך הוגן, הכולל את הזכות להליך מהיר "speedy trial".

להגנה כמובן שמורה הזכות בנסיבות אלו להגיש במהלך תקופת החקירה בקשות לצמצום או ביטול התנאים המגבילים ועל בית המשפט בשבתו כביקורת על פעולות היחידה החוקרת לשקול בחיוב בקשות אלו ככל שתקופה זו מתארכת ללא הסבר סביר.

במקרה המתאים (והדבר תלוי בעצמת ומהות החשד, צפי החקירה, עצמת הפגיעה בזכות הקניין ובזכויות אחרות של הפרט, סוג התפוס וכיוצ"ב נתונים רלוונטיים) שמורה לבית המשפט הסמכות לקצוב את משך תנאי השחרור, וזאת כבר בהחלטה הראשונה לפי סעיף 34 לפסד"פ, שהרי בית המשפט "רשאי...לצוות כי חפץ ימסר לתובע הזכות או לאדם פלוני, או שינהגו בו אחרת כפי שיוורה בית המשפט- הכל בתנאים שנקבעו בצו".

ניתן אף לומר כי התקופה של ששה חודשים שנקבעה על ידי המחוקק כנקודת ביקורת בהקשרים של משך התפיסה הראשונית (סעיף 35 לפסד"פ) ולתחולתם של ערובות (בהתאם לסעיף 58 לחוק המעצרים), יכולה לשמש אינדיקציה לתקופה שבסיומה ניתן לבחון את הצורך בהמשך לתחולת התנאים, והכל בכפוף לנסיבותיו של כל מקרה ומקרה.

18. לסיכום, לא קיימת מגבלה בחוק לתוקפם של תנאים שנקבעו במסגרת החלטה להחזרת תפוס.

בנוסף, במקרה דנן, ההחלטות שהורו על החזרת התפוס לא קצבו מגבלת זמן לתחולת התנאים. נוכח האמור, לא הייתה מוטלת חובה על המבקשת להגיש את הבקשה שהוגשה.

חרף האמור, משהוגשה הבקשה ונמסרה התנגדות המשיבה, שאף הגישה כאמור לעיל בקשה מוקדמת לביטול התנאים, הגעתי לכלל מסקנה כי בנסיבותיו של תיק זה, על ההתפתחות החקירתית שהוצגה בפני בדיון מיום 07.06.16, נכון לקצוב את תוקפם של התנאים שנקבעו ל- 120 יום מיום 25.05.16 שהוא יום הגשת הבקשה, וזאת כל עוד לא הוגש כתב אישום.

בהתאם להתפתחות בחקירה תוכל המבקשת להגיש בקשה להארכת המועד וזו תיבחן בהתאם.

19. בנסיבות העניין, משמצאתי כי המשיבה למעשה לא "השתתה" בהגשת הבקשה, הרי שלא מצאתי לחייבה בהוצאות.

זכות ערר.

ניתנה והודעה היום כ"ט
סיוון תשע"ו, 05/07/2016
במעמד הנוכחים.
ד"ר יובל ליבדרו, שופט

הוקלדעלידיאורהכהן